

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

SL

Govor

**Bruselj, 5. novembra 2014
ECA/14/48**

Govor Vítorja Caldeire, predsednika Evropskega računskega sodišča

Predstavitev letnih poročil za leto 2013

Odbor Evropskega parlamenta za proračunski nadzor

Bruselj, 5. novembra 2014

Velja govorjena beseda.

ECA Press

Damijan Fišer – tiskovni predstavnik

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

Telefon: (+352) 4398 45410

Prenosni telefon: (+352) 621 55 22 24

E: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA Youtube: [EUAuditorsECA](https://www.youtube.com/EUAuditorsECA) eca.europa.eu

Spoštovana gospa predsednica,

spoštovane članice in člani odbora!

V čast mi je, da lahko Odboru Evropskega parlamenta za proračunski nadzor predstavim letno poročilo Sodišča za proračunsko leto 2013.

Sodišče se zaveda, da svoje poročilo objavlja v času pomembnih sprememb v Evropi. Evropski parlament je dobil nove poslance, ta odbor nove člane, pa tudi v vrhu Evropske komisije so novi obrazi.

Na področju finančnega poslovanja EU so bili za obdobje od leta 2014 do leta 2020 določeni novi programi porabe in finančna pravila, ki jih je zdaj treba pravilno izvajati in uporabljati. Tudi če je najtežje obdobje finančne in gospodarske krize že za nami, je še vedno treba čim boljše izkoristiti omejene finančne vire.

Sodišče na podlagi svojih dolgoletnih revizijskih izkušenj pripravlja panoramski pregled glavnih tveganj na področju finančnega poslovanja EU.

V letošnjem letnem poročilu o proračunu EU smo zbrali izkušnje finančnega poslovanja v letu 2013, ki bodo pripomogle k reševanju izzivov v obdobju od leta 2014 do leta 2020.

Spoštovane članice in člani odbora!

Na začetku novega obdobja porabe je naše poročilo pokazalo, da finančno poslovanje EU na splošno še ni dovolj dobro. EU svoj proračun porablja, vendar so pri načinu porabe teh sredstev še vedno mogoče bistvene izboljšave.

Odgovorni za finančno poslovanje EU niso zadolženi samo za porabo vseh razpoložljivih virov, zagotoviti morajo tudi, da je poraba skladna s pravili EU in da se z njo dosežejo dragoceni rezultati za državljane.

Odgovorni bi morali biti za troje: porabo denarja, upoštevanje pravil in doseganje pričakovanih rezultatov.

Doseganje ravnovesja je nedvomno težka naloga. Naše letošnje letno poročilo opozarja na tveganje, da se vsem trem vidikom hkrati ne namenja dovolj pozornosti.

Kako uspešni so bili torej odgovorni za finančno poslovanje EU na ravni EU in drugih ravneh v letu 2013? In kaj se moramo iz tega naučiti?

Kot je glede **porabe finančnih virov EU** navedeno v našem poročilu, so plačila iz proračuna EU v letu 2013 dosegla skoraj 99 % največjega zneska, ki je bil na voljo za to leto.

Skupaj je EU porabila več kot 148 milijard EUR. To je več, kot vsako leto porabi 18 od 28 vlad držav članic, in znaša približno 290 EUR na državljana EU.

Poraba proračuna EU za leto 2013 je obsegala izplačila milijonom posameznikov in organizacij, vključno s kmeti, malimi podjetji in javnimi organi v Evropi in po svetu.

V svojem poročilu za leto 2013 smo prišli do zaključka, da so bile te transakcije pravilno evidentirane in obračunane v skladu z mednarodnimi standardi za računovodenje na podlagi nastanka poslovnega dogodka. Tako je že od začetka programskega obdobja leta 2007.

Drugače povedano, izrekli smo pozitivno revizijsko mnenje o zanesljivosti računovodskih izkazov EU za leto 2013, ki jih je pripravila Komisija.

Toda dodati moram opozorilo o dveh zadevah v zvezi z **upravljanjem denarnega toka EU** v prihodnjih letih.

Prvič, računovodski izkazi kljub visoki ravni plačil kažejo, da so se leta 2013 neporavnane prevzete finančne obveznosti in druge obveznosti še naprej večale. Na koncu leta so znašale 322 milijard EUR, ta znesek pa se bo verjetno še povečal, ker je v proračunu za leto 2014 dovoljenih več prevzetih obveznosti kot plačil.

Te neporavnane finančne obveznosti so še posebej zaskrbljujoče, ker so bile zgornje meje za plačila prvič določene tako, da bodo realno ostale nespremenjene nekaj let.

Ker je pomembno predvideti morebitno pomanjkanje sredstev za programe EU, je Sodišče med drugim znova priporočilo, naj Komisija pripravi dolgoročno napoved denarnega toka.

Drugič, pomemben znesek sredstev EU je že bil vložen v **instrumente finančnega inženiringa**, ki jih namerava Komisija v prihodnje še več uporabljati.

Sredstva EU, vložena v te instrumente, se potem porabljajo za zagotavljanje podpore za naložbe v projekte s posojili, jamstvi ali lastniškim kapitalom.

Toda glede na zadnje podatke Komisije je bilo končnim upravičencem izplačanih le 37 % od 8,4 milijarde EUR, kolikor je bilo od leta 2007 do konca leta 2012 vloženo v instrumente finančnega inženiringa.

Poleg tega so ti instrumenti zapleteni in težko jih je pravilno obračunati, zaradi česar je tudi javni nadzor zahtevnejši.

Zato Sodišče priporoča, naj Komisija zagotovi, da prispevki iz proračuna EU v te instrumente odražajo resnične potrebe po denarnem toku in da so ti tudi pravilno obračunani.

Spoštovane članice in člani odbora!

Proračun EU se porabi. Toda naša revizija je znova jasno pokazala, kolikšen delež te porabe ni **skladen s pravili**.

Kot je zahtevano v Pogodbi, svojo letno revizijo opravimo tako, da zagotovimo izjavo o zanesljivosti računovodskih izkazov EU, ki zajema tudi pravilnost s temi izkazi povezanih transakcij.

Kot v vseh prejšnjih letih programskega obdobja je Sodišče prišlo do zaključka, da:

- so bili prihodki kot celota v letu 2013 pravilni,
- so bile tudi v letu 2013 prevzete finančne obveznosti kot celota pravilne,
- je na plačila kot celoto pomembno vplivala napaka.

Do teh zaključkov smo prišli zlasti s preizkušanjem reprezentativnih vzorcev s transakcijami za prihodke in odhodke.

S tem pristopom smo lahko zagotovili tudi zanesljive ocenjene stopnje napake za plačila kot celoto in za različna področja porabe proračuna.

Za leto 2013 smo ocenili, da skupna stopnja napake za plačila znaša 4,7 %, leta 2012 pa je znašala 4,8 %. Kot veste, je bila ocenjena stopnja napake vsa leta, odkar revidiramo računovodske izkaze EU, nad t. i. pragom pomembnosti, ki je 2 %.

Leta 2013 je na skoraj vsa področja odhodkov vplivala pomembna stopnja napake. Edina izjema je bilo 10,6 milijarde EUR, ki jih je EU porabila za svojo administracijo.

Naši rezultati so pokazali tudi, da do napak ne prihaja samo na vseh področjih operativnih odhodkov, temveč tudi povesod, kjer se porabljajo sredstva EU.

Ocenjena stopnja napake je torej višja na področjih, na katerih si odgovornost za upravljanje sredstev EU delijo Komisija in države članice. Za leto 2013 ocenjena stopnja napake za 80 % sredstev EU, za

katere se uporablja deljeno upravljanje, znaša 5,2 %. Na drugih področjih, ki jih večinoma neposredno upravlja Komisija, pa 3,7 %.

Kot leta 2012 sta področji z največjo verjetnostjo napake regionalna politika in razvoj podeželja.

Poleg tega so naši revizijski rezultati pokazali, da lahko uporaba postopkov notranje kontrole bistveno izboljša stanje.

Kot je navedeno v našem poročilu, so Komisija in nacionalni organi uvedli različne popravne ukrepe v zvezi z napakami, ki so jih ugotovili v revidiranih transakcijah. Brez teh ukrepov bi bila skupna ocenjena stopnja napake po oceni Sodišča bistveno višja, in sicer 6,3 % namesto 4,7 %.

Toda notranje kontrole bi lahko bile uspešnejše. Kot v prejšnjih letih so imeli nacionalni organi na voljo dovolj informacij, da bi lahko popravili veliko napak, ki jih je odkrilo Sodišče, preden so zahtevali povračilo Komisije. Na področju razvoja podeželja na primer ocenjujemo, da bi to lahko stopnjo napake, ki jo je izračunalo Sodišče, načeloma znižalo s 6,7 % na 2,0 %.

Po mnenju Sodišča bi morale vse države članice uvesti ukrepe za zmanjšanje števila napak v svoji porabi sredstev EU in izboljšale kakovost posredovanih informacij o delovanju svojih kontrolnih sistemov.

Sodišče kot neodvisni revizor sicer ne more nadoknaditi pomanjkljivosti v poročanju upravljavcev o pravilnosti porabe. Naša dolžnost je povedati, ali so razpoložljivi podatki na ravni EU pošten prikaz dejanskega stanja.

Kot je navedeno v našem poročilu, rezultati Sodišča kažejo, da bi lahko Komisija resnične tvegane zneske prenizko ocenjevala.

Da bodo Komisija in države članice bistveno zmanjšale stopnje napake, morajo zagotoviti boljše informacije o napakah v porabi in uvedenih popravnihih ukrepih.

Predvsem pa morajo obravnavati vir problema. Naše poročilo omogoča vpogled v vrste napak, na katere bi morali biti nacionalni organi pozorni. Navedenih je mnogo značilnih primerov, kot so:

- podjetje vložil zahtevek za sredstva kot MSP, v resnici pa je v lasti velikega podjetja;
- upravljavec letališkega projekta razširijo obstoječe javno naročilo, ne da bi drugim podjetjem dali možnost, da predstavijo svoje ponudbe, in
- kmet da zahtevek za subvencijo za travinje, ki je v resnici deloma pokrito z grmovjem in drevjem.

Ti primeri ponazarjajo glavne vire napak, in sicer:

- zahtevke za neupravičene stroške, projekte, dejavnosti ali upravičence;
- resne kršitve pravil javnega naročanja in
- nepravilne prijave kmetijskih površin.

Odgovorni za finančno poslovanje na ravni EU in držav članic bi se morali najprej osredotočiti na preprečevanje, šele potem pa na odkrivanje in popravljanje napak, do katerih pride iz teh razlogov. Pri tem pa bi morali upoštevati pomembno vlogo, ki jo imata izpolnjevanje pogojev za upravičenost in upoštevanje pravil javnega naročanja pri zagotavljanju tega, da se sredstva EU porabljajo učinkovito in uspešno ter da se z njimi dosežejo cilji politike.

Spoštovane članice in člani odbora!

V programskem obdobju 2007–2013 so se upravljavci sredstev EU osredotočili najprej na porabo razpoložljivih sredstev, potem na skladnost s pravili in šele nazadnje – v relativno omejenem obsegu – na **doseganje rezultatov** in učinka.

To je osnovna lastnost ureditev proračunskega upravljanja EU. Uradniki na ravni držav članic in EU so pod znatnim pritiskom, da je treba sredstva porabiti, ker bi jih sicer lahko izgubili, enakovrednih spodbud za stroškovno učinkovitost pa ni.

Tako so bili sistemi finančnega poslovanja na ravni EU in držav članic vzpostavljeni zlasti za porabo razpoložljivih finančnih virov in zagotavljanje skladnosti s pravili za prejemanje sredstev, ne pa tudi za doseganje rezultatov.

To bo treba spremeniti, če želimo bistveno izboljšati smotrnost poslovanja. V poglavju 10 našega letnega poročila je mnogo primerov iz 19 posebnih poročil, ki jih je Sodišče sprejelo leta 2013, ki kažejo, kako bi lahko večja osredotočenost na rezultate izboljšala smotrnost poslovanja.

Zato Sodišče odobrava spodbude Komisije za podporo kulturi smotrnosti.

Ta kultura mora temeljiti na pristni zavezanosti doseganju najboljših mogočih rezultatov z omejenimi finančnimi viri EU na ravni EU in držav članic.

Bistveno je tudi, obstajajo prave spodbude za podporo smotrnosti poslovanja.

V svojem poročilu priznavamo vlogo, ki bi jo pri tem lahko imela **rezerva za smotrnost poslovanja**. Toda opozarjamo na to, da bo ta rezerva uspešna finančna spodbuda za države članice samo, če bo vnaprej sprejet dogovor o ustreznih ciljih za rezultate in če bodo zagotovljene zanesljive informacije o napredku pri doseganju teh ciljev.

Poudarjamo tudi to, da so boljše informacije o doseženih rezultatih osnovni pogoj za zagotavljanje uspešnejše odgovornosti za smotrnost poslovanja na ravni EU.

V zadnjih letih so bile na področju poročanja o smotrnosti poslovanja na ravni EU uvedene bistvene spremembe, zlasti uvedba letnega poročila o oceni, ki ga pripravi Komisija.

Toda po mnenju Sodišča je treba ta okvir dodatno izboljšati. Predvsem zato, ker je preveč razdrobljen in ne zajema dovolj pomembnih elementov, kot sta dodana vrednost EU in napredek pri doseganju ciljev strategije Evropa 2020.

Zato smo za Komisijo pripravili tri specifična priporočila:

- prvič, pri naslednjem pregledu finančne uredbe je treba predlagati skladnejši okvir poročanja o smotrnosti poslovanja;
- drugič, v letnem poročilu o oceni je treba povzeti napredek pri doseganju ciljev strategije Evropa 2020 in
- tretjič, znotraj Komisije je treba dodatno razviti ureditve za prevzemanje odgovornosti za prispevek porabe EU k dosežkom politike.

Gospa predsednica, spoštovane članice in člani odbora!

Upravljanje proračuna EU bi lahko bilo – in bi moralo biti – boljše.

Kot sem povedal na začetku, ne izbiramo med porabo denarja, upoštevanjem pravil in doseganjem rezultatov. Doseči moramo vse troje hkrati.

Poleg tega moramo poskrbeti, da bo proračun EU lažje upravljati, da bodo cilji jasnejši, ureditve za porabo sredstev pa enostavnejše. To so glavni nauki proračunskega obdobja od leta 2007 do leta 2013, ki so navedeni tudi v našem pregledu porabe na področju kmetijstva in kohezije, ki smo ga objavili danes.

Upam, da sem s predstavitvijo našega letnega poročila za leto 2013 pokazal, da je Sodišče v celoti zavezano temu, da s svojim revizijskim delom pomaga institucijam EU, vključno s tem parlamentom, in državam članicam kar najbolje izkoristiti sredstva EU za doseganje rezultatov, ki jih državljanji EU upravičeno pričakujejo.

Hvala za Vašo pozornost.